

MUZEUL ETNOGRAFIC REGHIN

1995

MUZEUL ETNOGRAFIC REGHIN

1995

MUZEUL ETNOGRAFIC DIN REGHIN

Maria Borzan

Pentru poporul nostru, Muzeul reghinean este un simbol și o mărturie a veșniciei, pentru oaspeții străini care îl vizitează, un reper de spiritualitate, o expresie a continuității și originalității artei culturale românești.

Organizat din dorința de a conserva și valorifica expozițional monumente de arhitectură, instalații tehnice și obiecte de artă populară, muzeul își are începuturile în anul 1960, având ca fondator pe vrednicul etnograf Anton Badea. Este perioada în care în satele românești se produce „o ruptură de nivel”, prin cooperativizare, când se transformă și chiar dispar treptat elementele legate de cultura și civilizația tradițională.

La început, obiectele de artă populară întâlnite în satele din zonă au fost strânse și depozitate într-o sală a Casei de Cultură, urmând a fi transferate, odată cu înființarea muzeului, în clădirea fostei școli profesionale metalurgice, unde se găsesc și în prezent și unde este, de fapt, sediul acestei instituții.

Situat în centrul de interferență a unor zone etnografice specifice - Mureșul superior, zona Subcălimanilor, Valea Gurghiului, Câmpia Transilvaniei, Muzeul începând din anul 1966 când avea și personal de specialitate, a făcut achiziții în mod organizat, pe baza unei tematici, cu preocupări și pentru păstrarea, conservarea și valorificarea creației populare existente în zonă.

De atunci și până în prezent, în patrimoniul muzeului au intrat peste 5000 de obiecte, grupate ulterior pe colecții: colecția de etnografie, colecția de artă populară și colecția de creație artistică populară contemporană.

În 1966 se inaugurează prima expoziție la sediu: **Arta Populară din zona Văii Gurghiului**, iar în 1972 a fost deschisă actuala expoziție, reorganizată în 1991, în urma lucrărilor de reparație capitală la spațiile de expunere și depozitare, pe tematica unor **tehnici populare din zonă**.

Alături de expoziția pavilionară, secția în aer liber prezintă, în ceea ce are ea mai caracteristic, cultura populară a zonei, prin **construcții gospodărești și instalații meșteșugărești**.

Din dorința ca fenomenele culturii materiale și spirituale populare să fie înțelese în dinamica lor firească, în cadrul lor natural, muzeul și-a însușit campania de cercetare în teren cu filmări și înregistrări pe bandă magnetică. Arhiva etnografică cuprinde pelicule pe 16 mm și casete video cu documente din domeniul ocupațiilor și obiceiurilor, diapozitive alb-negru și color, mii de fotografii, schițe, desene, relevee, cu ajutorul cărora se realizează o imagine completă despre trăsăturile definitorii ale zonei reprezentate.

Particularități ale expoziției de bază

Reorganizată în 1991, expoziția **Unelte și tehnică populară de pe Valea Mureșului superior și din Câmpia Transilvaniei** etalează în spațiul a opt săli, într-un circuit logic, evolutiv, cele mai reprezentative obiecte din inventarul muzeului, prezentând: ocupații secundare, ocupații de bază, meșteșuguri și instalații tehnice țărănești și obiecte aparținând artei populare (ceramică, mobilier, port popular și textile de interior).

Prin cele 548 de obiecte expuse ne propunem să ilustrăm ideea de continuitate a poporului român pe aceste meleaguri, din timpurile cele mai îndepărtate până în zilele noastre, unitatea culturii populare din această arie geografică, creația artistică originală și performanța creatorilor populari în arta îmbinării utilului cu frumosul.

În organizarea actualei forme de prezentare a exponatelor s-a urmărit nu numai latura expozițională, ci și cea intuitivă, pentru ca vizitatorii să poată înțelege modul în care trec acestea, de la materia primă până la produsul finit. Ea scoate în evidență și legăturile permanente existente între locuitorii de pe cei doi versanți ai Carpaților Orientali, cât și cu celelalte zone învecinate.

Alături de români, populația germană și maghiară sunt reprezentate în expoziție proporțional, cu elementele cele mai caracteristice din cultura lor materială și spirituală.

Pentru ilustrarea temelor s-au folosit, alături de un bogat material intuitiv, fotografii, hărți, și grafică adecvată, iar în sala

de proiecție se pot prezenta vizitatorilor filme legate de tematica expoziției.

Conținutul expoziției de bază a muzeului OCUPAȚII

Mărturiile etnografice referitoare la ocupațiile poporului român ne dezvăluie îndelungate și bogate tradiții în practicarea acestora și pe cursul superior al Mureșului, confirmate de descoperirile arheologice și de documentele istorice. O primă caracteristică a ocupațiilor tradiționale din zonă o constituie profilul lor mixt, impus de cerințele variate ale traiului și de caracterul autarhic pe care l-a avut de-a lungul secolelor gospodăria țărănească.

Este firesc ca și în zonă să apară de timpuriu meșteșugurile țărănești pentru satisfacerea nevoilor de toate zilele ale populației sătești; cei mai mulți dintre meșteșugari aveau însă ca ocupație principală agricultura.

Potrivit criteriului importanței acestora în viața locuitorilor și după modurile de prelucrare a resurselor materiale, prezentăm în expoziție ocupațiile secundare și ocupațiile principale.

Obiecte, hărți și fotografii ilustrează ocupațiile secundare: culesul din natură, vânătoarea, pescuitul și albinăritul. Unele dintre ele și-au pierdut însemnătatea avută odinioară în economia populației, rămânând, de pildă, practicarea vânătorii în special ca sport. În condițiile economiei naturale închise din epoca feudală, aceste îndeletniciri au avut o pondere mult mai mare în gospodăria țăranului, aducând un plus de alimente și venituri în gospodărie. Țăranul a știut să folosească resursele naturale locale pentru a-și întregi și varia hrana. Una din consecințele acestei stări de fapt este și perpetuarea în cultura noastră populară a unor elemente străvechi, legate de practicarea acestor ocupații, care au devenit cunoscute numai datorită investigațiilor etnografice.

Culesul din natură

Culesul din natură - vegetal, mineral și animal - a fost și în zonă o sursă de întregire a hranei. Dintre plantele din flora spontană mai importante erau cele care suplineau, prin

dezvoltarea timpurie și conținutul în vitamine, valoarea nutritivă scăzută a alimentelor spre primăvară (urzica, loboda, măcrișul) ca și sursele de hrană oferite de păduri: bureții, ciupercile și fructele de pădure (fragi, zmeură, mure, afine). Dintre obiectele folosite la culesul din natură sunt prezentate în expoziție: piepteni pentru culesul afinelor, coșulețe din scoarță de brad și tei, coșulețe împletite din nuiete despicate pentru fructe și vase de lemn pentru transportul murătoarei (apă sărată de la fântâni cu apă sărată).

Vânătoarea

Fauna Munților Gurghiului și Călimani este una dintre cele mai bogate din țară, la adăpostul lor viețuind urși, mistreți, cerbi, țapi, căprioare, jderi, iar în ținuturile de deal și de câmpie găsim lupi, vulpi, iepuri, rațe sălaticice.

Dezvoltată dintr-o triplă necesitate: apărarea culturilor completarea surselor de hrană și valorificarea blănurilor, vânătoarea este atestată din perioada neolitică, prin prezența resturilor de schelete de animale din săpăturile arheologice, descoperite la Zau de Câmpie. În trecut, majoritatea țăranilor erau lipsiți de dreptul de vânătoare. În aceste condiții, mulți practicau „blaconajul”, folosind pentru acestea nu numai armele obișnuite de luptă, ci și uneltele de construcție simplă dar ingenioase: curse, capcane, plase, lațuri etc. Mai aproape de zilele noastre s-au folosit armele de foc - primele fiind puștile cu cremene, iar ulterior armele moderne.

Pescuitul

Principală sursă de pește o oferă în zonă apa Mureșului cu afluenții de munte (pârâiele: Toplița, Călimani, Ilva Mare, Sălard, Iod, Bistrița, Gurghiu), precum și lacurile din Câmpie (Fărăgău, Zau de Câmpie, Cătina ș.a.). În râul Mureș și în afluenții acestuia cresc îndeosebi: scobarul, cleanul, mreana, păstrăvul și lipanul, iar în lacurile din Câmpie: carasul, știuca și în ultima vreme, crapul.

Uneltele și metodele de pescuit din această zonă sunt impuse de anotimp, de lățimea, adâncimea și debitul râurilor și ale pârâielor. Prezentarea uneltelor se face în funcție de materialul din care sunt confecționate: din nuiete - vârșa, coșul, leasa; din

plase textile: sacul cu rudă, săcuțul, mreaja, prostovolul; din metal: ostia.

Albinăritul

Oamenii locului au folosit la început mierea culeasă din stupii sălbatici adăpostiți mai ales în scorburi de copac. Această vânătoare de albine se numește în zonă „bărcuit”. De la vânărea stupilor din păduri s-a trecut ulterior la creșterea albinelor pe lângă casă, folosind știubeie din trunchiuri de copac sau coșnițe împletite din nuiele. Mierea era folosită ca hrană, la prepararea mielului, iar ceara se folosea la confecționarea lumânărilor, ca substanță plăcut mirositoare în casă și în medicina populară. Expunem stupi primitivi din trunchiuri de copac, unelte folosite în vânătoarea de albine, precum și produse de ceară - lumânări, confecționate casnic sub formă de suluri strânse cu degetul din loc în loc, și forme turnate în blide.

Agricultura

Mărturiile arheologice dovedesc că pe cursul superior al Mureșului și în Câmpia Transilvaniei agricultura era o îndeletnicire importantă încă de pe vremea daco-romanilor (amestecul de lut cu pleavă și paie la confecționarea vaselor lucrate la roată, semințe carbonizate datând din mileniul II i.e.n., descoperite la Zau de Câmpie și la Dedrad).

Apărute și perfecționate în timp datorită preocupărilor străvechi ale lucrătorilor pământului, de ușurare a muncii lor și de obținere a mai multor produse, uneltele agricole prezentate în expoziția reghineană sunt cele utilizate de veacuri, pentru cultivarea pământului: plugul de deal cu corman schimbător, plugul de șes cu corman fix, grapa de spini, grapa cu colți de lemn; pentru întreținerea culturilor: sape, hârlețe, plivitori, pentru recoltarea și selecționarea produselor: seceri, coase, furci, greble îmblăcie, mături de arie, vânturători.

Ieșitul cu plugul în țarină avea în trecutele vremi un caracter sărbătoresc, colectivitatea sătească stabilind datele începutului aratului: nu era indiferent când se ieșea, cine ieșea întâi cu plugul și cum erau îmbrăcați plugarii. În credințe și obiceiuri, poporul nostru a păstrat datini legate de viața și munca câmpului - devenite adevărate sărbători populare - înregistrate de specialiștii

Muzeului Etnografic din Reghin, în decursul anilor, în filmele documentare „Plugarul”, „Fuga din tău”, „Fugarul”, „Alegerea de crai”, „Cununa la secerat”, „Păpălugăra”, „Boul înstruțat”.

Păstoritul

Ca și în celelalte zone ale țării, și în aria noastră de cercetare creșterea animalelor s-a practicat în strânsă legătură cu agricultura, deoarece, pe lângă varietatea produselor oferite oamenilor, animalele le-au ușurat muncile și transporturile.

Condițiile naturale, nevoile economice și unele tradiții, au determinat dezvoltarea păstoritului în forme proprii: în părțile centrale ale Câmpiei Transilvaniei un păstorit agricol local cu stâne portative, iar în ținutul colinelor și în satele din jurul Munților Călimani păstoritul agricol cu stâna la munte.

Expunerea este legată de creșterea mixtă de animale. Se prezintă tipul vechi de stână din Călimani, recipiente legate de prepararea diferitelor produse lactate și piese de la vatra păstorească: vasele din doage de lemn - găleți pentru apă, găleți pentru muls, ciubărul sau budaca în care se încheagă laptele, putineiu pentru bătut untul, putini pentru brânză; vase scobite în lemn - căucuri, cupățui, linguri de băciuit, crinte pentru caș ș.a.

Remarcabile sunt bâtele ciobănești, ornamentate cu creștături cu motive de străveche sorginte: dintele de lup, valul, zig-zagul, crenguța de brad. Prin realizarea lor artistică, unele din aceste exponate sunt adevărate capodopere ale artei decorative țărănești.

INDUSTRI ȚĂRĂNEȘTI

Cea mai mare parte a produselor obținute prin cultivarea plantelor și creșterea animalelor erau destinate, în gospodăria țărănească tradițională, satisfacerii nevoilor de viață, în primul rând ale celor de hrană și îmbrăcăminte. Cerințelor fiziologice li s-au alăturat, din timpuri străvechi cele legate de viața spirituală, modeste la început, dar dezvoltate apoi până la fastuozitate cu prilejul meselor ceremoniale, a sărbătorilor, în care se etalau îmbrăcăminte și țesăturile festive.

Pe apa Mureșului superior și pe văile afluenților mai importanți au existat multe complexe industriale care includeau, de obicei, numeroase instalații: moara cu roată de apă, pua

pentru bătutul pânurii, uleiul, vâltorile pentru țoale, joagărele pentru tăiatul grinzilor și al scândurilor.

Industria casnică alimentară

În expoziția noastră, sectorul industriei casnice alimentare, cât și cel textil sunt prezentate împreună, cu piese ce aparțin industriei propriu-zise, care se leagă unele de altele atât din punct de vedere evolutiv cât și tipologic.

Prezentarea se face evolutiv, de la pivele din lemn pentru semințe, cu bătător - pilug - de mână, la instalațiile pentru zdrobirea semințelor - compuse din două mecanisme din lemn - unul pentru zdrobirea semințelor - **piva propriu-zisă** (fie acționată cu roți de mână, fie cu călcătoare de picior), și altul pentru extragerea uleiului - **storcătoarea sau teascul**. Alături de acestea se clădea un mic cuptor pentru prăjitul făinei din semințe oleaginoase - julfa, întrebuințată la pregătirea mâncărilor de post și la obținerea uleiului.

Mecanismul de acționare a instalației de presare - teascul - s-a perfecționat și s-a diferențiat în timp, ajungându-se la teascul cu pene verticale sau orizontale și teascul cu șurub și grindă, instalații prezente în expoziție.

Măcinatul semințelor. Așa cum urmele culturii plantelor se pierd în neolitic, tot din această perioadă avem și dovada pisării și măcinării semințelor. Din râșnițe păstrate izolat până în zilele noastre, au evoluat morile - instalațiile cele mai des întâlnite până de curând în satele noastre. Pentru evitarea dijmuielii de la măcinat, în gospodăriile țărănești se foloseau **morile de mână**, făcute de meșterii țărani.

Mecanismul este asemănător cu al morilor cu roată verticală, dar pe fusul orizontal aveau o manivelă cu care se punea în mișcare angrenajul.

Industria casnică textilă

Ocupând un loc esențial în gospodăria tradițională, industria casnică textilă evidențiază tehnologia de prelucrare și produsele finite, unitatea, continuitatea și valoarea artistică a acestora pe întreg teritoriul românesc.

Prezente în fiecare gospodărie, textilele au oferit direcțiile în care s-a manifestat din plin hărnicia, măiestria și fantezia creatoare a femeilor.

Nucleul tematic al textilelor din muzeu este axat pe demonstrarea specificului etnic, a unității și continuității meșteșugului țesutului, precum și pe sublinierea valențelor artistice ale uneltelor de prelucrare a fibrelor vegetale și animale ca și ale categoriilor de piese produse în cadrul economiei autarhice sătești.

Pornind de la premisa că, începând de la tors, indiferent de materia primă dominantă - vegetală sau animală - unelele utilizate sunt aceleași, prezentarea exponatelor se face într-o suită de nuclee tematice ce sintetizează toate fazele procesului de prelucrare, cu mostre de materii prime și unelte folosite: meliță, piepteni, furci, fuse, rășchitori, sucală, vîrtelniță, mosoare, țevi, gheme, război de țesut precum și mostre de țesături realizate din in, cânepă și lână.

Prezentarea expozițională urmărește să evedențieze și evoluția ornamenticii, de la decorul simplu al câmpurilor învîrstate, la compozițiile ornamentale de o mare complexitate. Dintre motivele ornamentale predominante, amintim: motivele geometrice (varga, zimții, coarnele berbecului) și motive cosmice: roata (întoarsă, jumătate de roată), steaua. În paralel cu expunerea pieselor ce ilustrează ornamentica, se evedențiază și cromatica - predominând armoniile simple, bazate pe culorile naturale ale materialului (alb, negru, gri, brun). Ulterior paleta de culori se lărgeste prin introducerea unor nuanțe cromatice: brun-roșcat, ocru, albastru-verzui.

MEȘTEȘUGURILE

Ca plugar, păstor sau muncitor la pădure, țăranul a fost multă vreme constructor de locuințe, fierar, olar, dulgher sau țesător, în același timp realizând el însuși obiectele necesare pentru propria sa gospodărie. Diviziunea muncii a intervenit destul de târziu, determinând apariția meșteșugurilor artistice populare. Specializarea unor sate în anumite meșteșuguri artistice a dus la o nouă înflorire a artei populare. Între diferite zone s-au încheat de-a lungul secolelor puternice legături, în

special economice; drumurile ușor practicabile peste munți, căutarea piețelor de desfacere, târgurile care înlesneau schimburile de mărfuri, migrațiile sezoniere ale păstorilor, muncitorilor forestieri și chiar ale muncitorilor agricoli, au făcut să circule unele cunoștințe, procedee, tehnici și deprinderi de viață, înlesnind transmiterea elementelor de cultură între populația diferitelor regiuni.

La acestea se adaugă aportul fiecărui creator, care, după priceperea și talentul său, crează în permanență opere originale.

Lemnăritul

Tehnica prelucrării lemnului a fost favorizată în zonă de existența unor întinse păduri, cu o mare varietate de specii lemnoase ce au servit în decursul timpului la confecționarea celor mai diverse obiecte și unelte. Zona de munte a Călimanilor și Gurghiului, bogată în stejar, brad, fag și alte esențe, a furnizat din belșug lemnul necesar atâtor construcții și dezvoltării multor meșteșuguri. „Câmpia”, mai săracă în păduri dar și în diversitatea esențelor lemnoase, avea un teren mai bun pentru agricultură. Între cele două zone au existat în permanență legături și schimburi de produse.

Lemnul, meșteșug și artă, prelucrat în satele Mureșului superior, ale Văii Gurghiului, la poalele Călimanilor, este prezent în expoziția reghineană printr-o diversitate de modelări, de soluții tehnice și cu admirabile atribute artistice.

Din domeniul arhitecturii populare prezentăm o suită de stâlpi de prispă, o poartă, un monumental frontal de moară, piese prin care se ilustrează și o caracteristică a artei populare românești - îmbinarea utilului cu frumosul. Gama motivelor decorative este foarte întinsă, înscriindu-se în ornamentica stilizată și geometrică a artei populare. Motivele mitice - al rozetei solare, al pomului vieții, al șarpelui - se îngemănează cu micile dreptunghiuri, triunghiuri, romburi ale creștăturilor în lemn țărănești.

Stâlpii de prispă - adevărate coloane ale cerului prin succesiunea lor de romboedre, au premers parcă seva creației brâncușiene. Împărțiți în două sau trei registre, au partea de sus fie de forma simplă a unui fus, fie în succesiune de volume

reliefate de obicei pe trei laturi, iar jos sunt fixați în tălpi rezistente.

În expoziție, capodopera artei țărănești a lemnului este fruntarul de moară adus de la Orșova, având ca elemente decorative rozetele solare, torsada și șarpele casei, cel purtător de înțelepciune și de noroc.

Rețin atenția lăzile de zestre, blidarul și cuierele lucrate de meșterii lădari din Idicel. Elementele decorative bogate linii, roate, cruci, planta bradului, rozeta înscrisă în cerc, „horjițe” și „cânițe” - împodobeau îndeosebi lada de zestre, care se bucura de o considerație aparte, întrucât răspundea unei nevoi de organizare a interiorului țărănesc, dar era prezentă și la nuntă, în zestrea miresei.

Nu rămân neobservate fusele și lingurile de lemn lucrate de meșterii din Cașva.

Căruțaria și rotăria

Carul și căruța au fost secole în șir, principalele mijloace de transport pe uscat. În fiecare sat se găsea cel puțin un rotar pentru satisfacerea cerințelor locale.

Meșteșugul necesita, pe lângă uneltele obișnuite o serie de unelte speciale, între care strungul, diferite scaune de cioplit, scule pentru încheiatul roților, sfredelul mare pentru butuci.

Fluierăritul

Meșteșugul de a construi fluier, a adus faimă localității Hodac de pe Valea Gurghiului, încă de prin anii '50, când renumitul cercetător al melosului popular, Tiberiu Alexandru consemna „prezența a vreo 90 de meșteri fluierari, care desfăceau anual, în diferite târguri din țară, peste o sută de mii de fluier”. Este remarcabilă precizia și finețea cu care fasonau tuburile fluierelor folosind doar cosorul și hârtia de șlefuit. Dacă odinioară aceste lemne cântătoare se făceau albe, în culoarea naturală a lemnului, azi ele sunt „feștite” cu fiertură din coaja de arin, stejar sau măceș.

Variate ca mărime (mici, mijlocii și mari) și formă (cu gură transversală sau laterală, cu dop sau fără dop, simple sau duble) sunt confecționate din lemn de frasin, prun, alun, corn, soc, cireș și cel mai frecvent din lemn de loză, răchită de munte.

Cojocăritul

Cojocăritul a fost cel mai important și răspândit meșteșug specializat în prelucrarea pieilor de ovine și confecționarea diferitelor piese de îmbrăcăminte. Procedeele erau simple, tradiționale, dar ele constituiau de regulă, secrete ale cojocarilor. În zonă, cojocăritul s-a dezvoltat continuu, din nevoi locale, însă în evoluția sa istorică a suferit neconținut influențe datorate migrărilor în zonă sau schimburilor economice și relațiilor culturale reciproce dintre regiuni vecine sau apropiate, cedând uneori inovației înfloriturilor săsești și maghiare.

În expunere se urmărește tehnica asamblării părților componente ale unui pieptar și tehnica de ornamentare: prin broderii de mână, cu mașina și prin aplicatură. Motivele ce alcătuiesc compoziția ornamentală sunt fitomorfe, zoomorfe și geometrice. De remarcat că în cadrul fiecărui rând motivele ornamentale nu se grupează la voia întâmplării, ci ordonat și prestabilit. În mijlocul fiecărui rând se află motivul ornamental central, de regulă o floare, în jurul căruia se grupează ornamentele excentrice și corelate acestuia. Expunem pieptare deschise, pieptare înfundate, cojoace scurte și lungi, cu mâneci și fără mâneci.

Olăritul

Ca multe alte rosturi transmise românilor de la geto-daci, olarii din Deda au preluat și păstrat, prin tradiție, tehnica confecționării cu mâna a vaselor din suluri de lut, producând mai multe forme și mărimi de oale, lespezi, pentru plăcinte, vase cu picioare.

La aceste produse, cunoscute sub numele de „vase de Deda”, este surprinzătoare identitatea de forme cu cele rămase din epoca preistorică și dacică, aceasta fiind o dovadă a unei continuități culturale multimilenare. Produsele acestui centru de olărit după o tehnică arhaică au avut un caracter casnic și o circulație restrânsă; în localitățile de pe Valea Mureșului și din Câmpia Transilvaniei ele erau schimbate pe grâu.

Variatatea mare de produse - cancee, blide, cahle, căni, ulcioare lucrate de olarii din Gurghiu la roată, răspundea nevoilor

și gusturilor populației satelor din împrejurimi și din diverse târguri.

Din tipologia generală prezentăm: vase nesmălțuite recipiente din gospodăria țărănească și ceramica decorativă, smălțuită din centre transilvane, ceramică cu un rol deosebit în împodobirea interiorului tradițional. Sugerăm, în etalare, modul de expunere din interiorul țărănesc. Motivele decorative sunt cele caracteristice artei transilvane.

PORTUL POPULAR

Costumul popular constituie unul dintre elementele de bază ale culturii materiale a unui popor. El reflectă atât preocuparea țăranului de a-și satisface necesitățile materiale, cât și preocupările de natură spirituală. Varietatea mare a costumului se înscrie într-un stil unitar, exprimat în simplitatea croiului, dispunerea ariilor ornamentale, echilibrul și raportul cromatic. Fondul străvechi s-a păstrat până în zilele noastre.

Se observă puternice asemănări, mergând uneori până la identitate, între costumul românesc de azi - fie el din Transilvania, Moldova, Dobrogea, Muntenia, Olt sau Banat - și cel purtat de dacii reprezentați în imaginile săpate în piatră pe Columna lui Traian de la Roma, sau pe Monumentul de la Adamclisi.

În zonele cuprinse în aria de cercetare a Muzeului etnografic din Reghin se întâlnesc două tipuri distincte:

- costumul din zona Reghin - Deda - care se încadrează în tipologia costumului cu cămașă cu ciupag și zadie vânătoare; este costumul cel mai bogat în elemente de veche tradiție autohtonă, răspândit în sectorul nordic al Câmpiei Transilvaniei, în zonele și subzonele deluroase și muntoase ce o înconjoară. Se poartă în Hodac, Ibănești, Solovăstru, Deleni, Aluniș, Dumbrava, Deda și alte localități.

- costumul de tip moldovenesc, cu fotă și cămașă cu altiță, care este identic cu costumul de pe Valea Bistriței. Se poartă în Toplița, Bilbor, Corbu, Tulgheș, cu influențe și în aval de Toplița, până la Lunca Bradului.

Prezența fotei pe Valea superioară a Mureșului ilustrează influența moldovenească și implicit, unitatea portului pe cele două

versante ale Carpaților, precum și faptul că arcul carpatin nu a constituit un hotar etnic.

Asemenea tuturor fenomenelor de cultură materială și portul popular este supus evoluției, adaptându-se la condițiile schimbate din viața oamenilor.

Secția în aer liber

Construcțiile și instalațiile amplasate în aer liber, în ambientul atât de potrivit al frumoasei grădini a muzeului, vin să întregască expoziția pavilionară, reprezentând adevărate monumente de tehnică și artă, prin masivitate, prin perfecțiunea execuției și chiar prin realizarea lor artistică. Dintre acestea, o casă din Hodac, construită din bârne de stejar îmbinate „în cheutori”, datând din secolul al XVIII-lea și o casă de la începutul secolului al XIX-lea (1837) din Călimănel de pe Valea superioară a Mureșului, sunt o demonstrație a echilibrului și pitorescului arhitecturii populare românești, a măreției omului, acolo unde lemnul este la mare cinste. Arhitectura interiorului este adaptată nevoilor casnice, funcționale și estetice. În organizarea interiorului, „pe colțuri” atrage atenția colțul cu pat, cu perne mari, cu căpătaie învrâstate în roșu și negru. Colțul cu masă era frumos amenajat, deoarece spre el își îndreptau privirea în primul rând. toți cei ce intrau în casă, și tot aici erau poftiți să stea. La grindă se află canceele ce înviorează în mod plăcut interiorul și busuiocul aducător de noroc.

Dintre piesele de mobilier se impun - prin execuția artistică - lada de zestre, scaunele și blidarul.

Pe perete este prinsă culmea - pe care se depozitează covoare, ștergare, fețe de masă, piese de îmbrăcăminte etc., îndeplinind atât funcția estetică de înfrumusețare a interiorului, cât și pe aceea de depozitare, de etalare a zestrei.

Sectorul instalații-meșteșuguri cuprinde presa de ulei, moara cu roată de apă, teascuri pentru struguri, ilustrând procese ale muncii, procedee tehnice tradiționale pentru obținerea din natură a resurselor agro-alimentare. Proiectul de dezvoltare a sectorului în aer liber urmărește să reprezinte diferitele categorii funcționale și tipuri cronologice reprezentative pentru zonă.

Prin tot ce expune și depozitează, muzeul reghinean se vrea a fi o lecție de patriotism, un lăcaș de învățatură, o oază de liniște, de reculegere și reflecție, de luare aminte, și o rugăciune pentru mai bine.

Coperta I : Cladirea Muzeului etnografic din Reghin

Coperta a II-a : Fruntar de moara - Orsova, jud.Mures

Coperta a III-a : 1. Casa din Hodac, jud.Mures - interior

2. Turca din Jabenita, jud.Mures

3. Morisca manuala din Gledin, jud.

Bistrita- Nasaud

Coperta a IV-a: 1.Casa din Calimanel, jud.Harghita

2.Moara din Vatava, jud.Mures

